

Załącznik
do uchwały Nr XVII/150/2012
Rady Miejskiej w Strumień
z dnia 27 stycznia 2012 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY STRUMIEŃ NA LATA 2012-2013

STRUMIEŃ 2012

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Grupy docelowe – Beneficjenci Ostateczni Programu.....	4
3. Opis sytuacji problemowej.....	6
4. Założenia Programu oraz jego cele.....	8
5. Metody realizacji programu.....	9
6. Czas trwania Programu.....	9
7. Budżet.....	9
8. Podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych części składowych programu	10

I. Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Strumieniu jest realizatorem projektu systemowego „Podnosząc swoje kwalifikacje zwiększasz swoje możliwości na rynku pracy” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Podstawą prawną programu jest art. 110 ust. 10 ustawy i pomocy społecznej, zgodnie z którym rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej. Przyjęte w Programie koncepcje są również zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych takich jak:

- a) Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015,
- b) Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
- c) Strategia Polityki Społecznej,
- d) Narodowa Strategia Rozwoju na lata 2007 – 2013,
- e) Strategia Polityki Społecznej 2007 – 2013,
- f) Narodowa Strategia Spójności,
- g) Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013,
- h) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o Pomocy Społecznej
- i) Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,
- j) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiecie Cieszyńskim na lata 2006-2020,
- k) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strumień na lata 2011-2018

Wyżej wymienione dokumenty są poświęcone realizacji działań służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu kraju, a więc podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Zakładają one również budowanie zintegrowanych społeczności w których każda jednostka może realizować swoje aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskać niezbędną pomoc ze strony instytucji oraz wspólnoty lokalnej. Koniecznym zadaniem jest zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmacnianie ich obywatelskiej świadomości w celu dążenia do budowy społeczeństwa otwartego, charakteryzującego się m.in. zdolnością do osiągania wyznaczonych celów impulsu ze strony władzy państwowej.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Strumień jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Priorytet VII - Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

II. Grupy docelowe – Beneficjenci Ostateczni Programu

Zgodnie z obowiązującymi *Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013*, Program Aktywności Lokalnej może być kierowany do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności. Oznacza to, że na jego podstawie można prowadzić działania aktywizujące adresowane do osób mieszkających na pewnej przestrzeni, obejmującej obszar gminy: dzielnicy, osiedla, sołectwa, wsi. Może to być środowisko grupy zawodowej lub społecznej (np. niepełnosprawnych, rodzin zastępczych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze), mieszkańców bloku czy nawet kilku rodzin mieszkających w okolicy.

W związku z powyższym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Strumieniu przygotował Program Aktywności Lokalnej, który skierowany jest do osób niepełnosprawnych z terenów gminy Strumień.

Program Aktywności Lokalnej (zwany dalej Programem) podejmuje niezwykle ważny społecznie problem związany z integracją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin. Środowisko osób niepełnosprawnych jest zagrożone niebezpiecznym zjawiskiem wykluczenia społecznego dlatego też problematyka aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych jest ważnym elementem strategii przeciwdziałającej zjawisku marginalizacji społecznej. Polityka społeczna jest integralną częścią podstawowych działań Unii Europejskiej, wśród których działania na rzecz osób niepełnosprawnych są kwestią priorytetową. Odpowiednie zapisy zostały zawarte min w Rozporządzeniu (WE) nr 1081/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 5 lipca 2006 mówiącego, iż jednym z podstawowych działań PE jest: „*zwalczanie wykluczenia społecznego, zwłaszcza grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, takich jak osoby niepełnosprawne, wspieranie równości kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji*”. Proponowany projekt wpisuje się min w Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych¹, Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, który w Szczegółowym Opisie

¹W 1993 roku Zgromadzenie Ogólne przyjęło Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych (The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities).

Priorytetów (SZOP) w opisie Priorytetu VII mówi, iż „szczególny nacisk położony zostanie natomiast na pomoc osobom niepełnosprawnym w zakresie ich aktywizacji zawodowej i społecznej”, ale jest również zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strumień na lata 2011-2018 (obecnie obowiązująca jako Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr III/9/2010 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 30 grudnia 2010r.)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strumień przedstawia szczegółowo w jaki sposób niepełnosprawność jest traktowana jako ważny problem społeczny, jednocześnie podkreślając, iż osoby niepełnosprawne stanowią ważny kapitał ludzki Gminy Strumień. Strategia przedstawia dane statystyczne dotyczące analizowanego zjawiska. Dokument jednocześnie proponuje pewne rozwiązania, które mają na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych. Proponowany Program jest uzupełnieniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strumień, wpisuje się w cele szczegółowe Strategii dotyczące „zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych”. Program może służyć jako bezpośrednie narzędzie służące do realizacji określonych w Strategii celów działania w kontekście przeciwdziałania marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych. Bez wsparcia finansowego Europejskiego Funduszu Społecznego nie byłoby możliwości realizowania określonych działań na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych. Niniejszy Program pozwoli na aplikowanie o unijne środki finansowe.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strumieniu chcą poprzez realizację Programu udzielić niezbędnego wsparcia oraz pomocy środowisku osób niepełnosprawnych w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego oraz odnalezienia się na współczesnym rynku pracy. Program ma na celu wyeliminowanie czynników prowadzących do wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych. Realizacja Programu w ramach projektu systemowego będzie miała niewątpliwy wpływ na poprawę funkcjonowania środowiska osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z tytułu niepełnosprawności. Poprzez działania aktywizacyjne w sposób znaczący zwiększą się również szanse osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Działania, które zostaną podjęte w ramach niniejszego Programu będą stanowić uzupełnienie działań MOPS Strumień mających odzwierciedlenie w inicjatywach o podobnym charakterze realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Bezpośrednimi odbiorcami działań projektowych będą klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strumieniu (Beneficjenci Ostateczni) a także osoby niepełnosprawne, które do tej pory nie uzyskały żadnej pomocy ani wsparcia. Projekt „Podnosząc swoje kwalifikacje zwiększasz swoje możliwości na rynku pracy” adresowany jest dla mieszkańców gminy Strumień. W ramach projektu zakłada się objęcie wsparciem łącznie ok. 15 osób niepełnosprawnych. Beneficjenci ostateczni będą mieli możliwość skorzystania z wybranego

rodzaju wsparcia zgodnie z *Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*. Cele projektu będą realizowane za pomocą form aktywnej integracji w wymiarze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym. W przypadku każdej osoby niepełnosprawnej zastosuje się przynajmniej trzy instrumenty aktywnej integracji, działania o charakterze środowiskowym (w tym również objęcie wsparciem osób z otoczenia ON) oraz prowadzona będzie środowiskowa praca socjalna, co powinno przyczynić się do wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności społeczno- zawodowych.

III. Opis sytuacji problemowej

Początki Strumienia sięgają XIII stulecia. Sołectwo Pruchna odnotowano po raz pierwszy w 1305r. a ślad po pozostałych sołectwach można znaleźć w dokumentach z XV w. W 1482 Strumień uzyskał prawa miejskie. Rozwój miasta bardzo często hamowały liczne klęski żywiołowe, a także przemarsze wojsk.

Poprzez obszar gminy przebiega droga krajowa Katowice – Wisła. Gmina powiązana jest z ważniejszymi ośrodkami miejskimi i administracyjnymi, liniami kolejowymi i autobusowymi. Gmina leży na terenie powiatu cieszyńskiego. Jej powierzchnia to 5851,0105 ha z czego 4323,5364 ha – 73,89% stanowią użytki rolne. Łączna liczba gospodarstw na terenie gminy wynosi 1181. Na terenie gminy Strumień zamieszkuje 12 410 mieszkańców. Z czego 49,7% stanowią mężczyźni, a 50,3% kobiety.

W 2002r. liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 5 456,7 tys co stanowiło 14,3% ogółu ludności kraju. Oznacza to, że co siódmy mieszkaniec Polski był osobą niepełnosprawną. W ciągu ostatnich 14 lat obserwujemy wzrost liczby osób niepełnosprawnych co spowodowane jest głównie procesem starzenia się społeczeństwa. Według Narodowego Spisu Powszechnego w 2002r. liczba osób niepełnosprawnych w województwie śląskim wynosiła 560,7 tys co stanowiło 11,8% ludności regionu. W województwie śląskim co ósmy mieszkaniec był osobą niepełnosprawną.

Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych nazywa niepełnosprawnymi osoby, których „*stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej*” (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.).

Ze sprawozdań działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strumieniu wynika, że niepełnosprawność jest obok bezrobocia najważniejszym problemem społecznym.

Szacuje się, że w gminie Strumień około 11% mieszkańców to osoby niepełnosprawne. W ramach działalności Ośrodka Pomocy realizowane jest wsparcie w formie:

- a) Wsparcia materialnego,
- b) Program Uczeń na wsi,
- c) Projekty konkursowe „Aktywność bez barier!” oraz „Aktywności bez barier cd.!”
Zrealizowane w ramach PO KL, Działanie 7.3
- d) Praca socjalna,
- e) Inne formy wsparcia.

Poprzez możliwość aplikowania o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, MOPS Strumień zrealizował dwa projekty konkursowe, których bezpośrednimi odbiorcami były pełnoletnie osoby niepełnosprawne z terenów gminy Strumień. Projekty na zasadach arteterapii były pierwszą formą szerokiego wsparcia dla osób niepełnosprawnych realizowanych na terenie gminy Strumień. Jednocześnie warto podkreślić, że osoby niepełnosprawne brały również udział w programie stażowym realizowanym w ramach projektu konkursowego poddziałania 7.2.1 „Wykorzystaj swoją szansę!”. Program Aktywności Lokalnej przygotowywany do realizacji w ramach Projektu „*Podnosząc swoje kwalifikacje zwiększasz swoje szanse na rynku pracy*”, który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Aktualnie za najlepszą formę rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych uważa się rehabilitację. *“Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej”* (Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, 1997, art.7.1). Podejście do zagadnienia niepełnosprawności musi cechować pewna interdyscyplinarność połączonych działań. Jednocześnie oznacza to, konieczność zapewnienia środków finansowych gwarantujących odpowiednie zabezpieczenie realizacji programu od strony finansowej. Doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi pokazuje, że podstawową cechą jest kompleksowość wsparcia. Proces wspierania osób niepełnosprawnych musi być skoordynowany oraz dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jednocześnie wiąże się to z koniecznością zapewnienia odpowiednich środków finansowych, których zarówno gmina Strumień jak i MOPS Strumień nie są w stanie zagwarantować bez wsparcia funduszy europejskich.

IV. Założenia Programu oraz jego cele

Podstawowym założeniem jest stwierdzenie, iż wszelkie działania podejmowane w ramach Programu realizowane są przy zaangażowaniu Beneficjentów Ostatecznych, a także ich rodzin oraz środowiska lokalnego. Jednym z podstawowych celów niniejszego Programu są działania ukierunkowane na integrację osób niepełnosprawnych z mieszkańcami gminy Strumień. Ma to na celu zwrócenie uwagi środowiska lokalnego na problem niepełnosprawności, ale również zmniejszyć obszar inercji społecznej w kontekście relacji czy też podejścia do osób niepełnosprawnych. Jednym z priorytetów Programu jest również budowanie nowych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem środków dostępnych w ramach realizacji projektu systemowego „Podnosząc swoje kwalifikacje zwiększasz swoje możliwości na rynku pracy”.

Osoby niepełnosprawne są grupą społeczną szczególnie zagrożoną marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym. Dotychczasowe działania podejmowane w kierunku prób aktywizacji tego ważnego środowiska społecznego ukazały nam jako pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej celowość tego typu działań. Jednocześnie mogliśmy zaobserwować istnienie wielu barier w mentalności społecznej, które nadal wpływają na postrzeganie zjawiska niepełnosprawności, zniekształcając jego prawdziwy obraz i tym samym utrudniając możliwość normalnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w rzeczywistości społecznej i zawodowej.

Głównym celem Programu jest zwiększenie aktywności życiowej niepełnosprawnych mieszkańców gminy Strumień we wszystkich obszarach życia społecznego oraz zawodowego. Wśród celów szczegółowych można wymienić min:

- a) Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
- b) zmniejszanie obszarów wykluczenia społecznego,
- c) zwiększanie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości na temat problemów i możliwości ich rozwiązań,
- d) zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych, w szczególności w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy,
- e) promowanie postaw prospołecznych.

V. Metody realizacji programu

Instrumenty aktywnej integracji – szereg instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, o których mowa w *Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w ramach Programu*

Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Zastosowanie instrumentów ma na celu doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanym przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót na rynek pracy.

Środowiskowa praca socjalna – działania realizowane przez pracowników socjalnych, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Działania o charakterze środowiskowym – inicjatywy integrujące, obejmujące między innymi badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

Prace społecznie użyteczne - to prace organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach i instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnych, do których skierowanie otrzymują osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku,

VI. Czas trwania Programu

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Strumieniu w latach 2012-2013. W oparciu o zaakceptowany przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach wniosek o dofinansowanie realizacji projektu pn. „Podnosząc swoje kwalifikacje zwiększasz swoje możliwości na rynku pracy”.

VII. Budżet

Podstawowym źródłem finansowania Programu Aktywności Lokalnej będzie budżet projektu „Podnosząc swoje kwalifikacje zwiększasz swoje możliwości na rynku pracy” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2012-2013r.

VIII. Podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych części składowych programu

Za przygotowanie oraz realizację Programu Aktywności Lokalnej odpowiedzialni są pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strumieniu, a w szczególności pracownicy zatrudnieni do realizacji projektu systemowego „Podnosząc swoje kwalifikacje zwiększasz swoje szanse na rynku pracy”: koordynator, pracownik socjalny, księgowy projektu oraz Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strumieniu

**Przewodniczący Rady
Czesław GREŃ**